

Uchwała

Komisji Habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów,
na podstawie art. 18a, ust. 5 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym
oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, w brzmieniu ustalonym
Ustawą z dnia 18 marca 2011 r. z późn. zm. (Dz. U. z 2011, nr 84, poz. 455; 2015 poz. 1852,
2015 poz. 249)

w sprawie: **przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego Pani dr WANDY CISZEWSKIEJ w dziedzinie nauk humanistycznych, dyscyplinie bibliologia i informatologia**

§ 1

Komisja na posiedzeniu w niepełnym składzie (nieobecna dr hab. Małgorzata Derkacz), w jawnym głosowaniu, działając zgodnie z w/w Ustawą, uwzględniając rozporządzenie MNiSzW z dnia 3 października 2014 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz.U. 2014, poz. 1383), uwzględniając kryteria zawarte w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 1 września 2011 (Dz. U. Nr 196, poz. 1165) **pozytywnie opiniuje osiągnięcia naukowe dr WANDY CISZEWSKIEJ i kieruje do Rady Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wniosek o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie bibliologia i informatologia.**

§2

Uchwała została przyjęta przez Komisję w głosowaniu jawnym: za przyjęciem uchwały 6 głosów, przeciw przyjęciu uchwały 0 głosów, wstrzymało się 0 głosów.

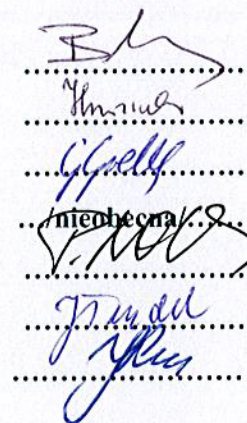
§ 3

Integralną częścią niniejszej uchwały jest załącznik nr 1 stanowiący jej uzasadnienie.

§ 4

Komisja przekazuje niniejszą uchwałę Dziekanowi Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

1. prof. dr hab. Barbara Sosińska-Kalata (przewodnicząca komisji)
2. prof. dr hab. Iwona Imańska (sekretarz komisji)
3. prof. dr hab. Grażyna Gzella (recenzent)
4. dr hab. Małgorzata Derkacz (recenzent)
5. dr hab. Piotr Nowak (recenzent)
6. prof. dr hab. Janusz Tondel (członek komisji)
7. dr hab. Władysław Marek Kolasa (członek komisji)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Toruń, 7 października 2015

**stanowiący uzasadnienie pozytywnej opinii wniosku o nadanie dr Wandzie Ciszewskiej
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych,
w dyscyplinie bibliologia i informatologii**

Dr Wanda A. Ciszewska (ur. 9.12.1972 r.) jest absolwentką magisterskich studiów w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, które ukończyła na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w 1996 r. Na ostatnim roku studiów w roku akad. 1995/1996 została zatrudniona w Katedrze Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMK (obecnie Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii) jako asystent-stażysta, a od października 1996 na stanowisku asystenta. Siedem lat później, w 2003 roku na Wydziale Nauk Historycznych UMK uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii na podstawie rozprawy *Książka w Toruniu w latach 1945-1950. Ruch wydawniczo-księgarski* (promotor: prof. dr hab. Janusz Tondel; recenzenci: prof. dr hab. Józef Wojakowski i dr hab. Jacek Gzella), za którą w 2004 r. otrzymała pierwszą nagrodę w Konkursie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek im. L. Marszałka. Od października 2003 r. jest adiunktem w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii UMK.

W środowisku księgoznawców dr Wanda A. Ciszewska znana jest przede wszystkim jako badacz historii działalności wydawniczej i księgarskiej w Polsce, w szczególności regionu Kujaw i Pomorza po II wojnie światowej. Badania nad instytucjami książki w Toruniu po zakończeniu wojny, podjęte w rozprawie doktorskiej, kontynuowała po uzyskaniu stopnia doktora, poszerzając je z jednej strony o studia nad toruńskimi drukarniami, introligatorami i bibliotekami, a z drugiej obejmując swymi eksploracjami cały region kujawsko-pomorski. Zajmowała się też problematyką propagandy i cenzury w PRL i badała serie wydawnicze publikowane w pierwszym okresie powojennym. Poza tym głównym nurtem swoich badań część swoich prac poświęciła zagadnieniom współczesnego księgoznawstwa, takim jak przemiany na toruńskim rynku księgarskim w latach 1997-2008, prawo autorskie w kontekście współczesnej działalności bibliotecznej i dziennikarstwa obywatelskiego, a także wykorzystywanie elektronicznych źródeł informacji księgoznawczej i wydawniczo-księgarskiej w badaniach naukowych i działalności zawodowej wydawców i księgarzy. Dr Ciszewska zajmowała się też biografistyką księgoznawczą, opracowując sylwetki toruńskich wydawców i księgarzy. Kilka jej współautorskich publikacji jest poświęcone działalności i dorobkowi naukowemu macierzystego instytutu, wydawanemu w nim czasopismu „Toruńskie Studia Bibliologiczne”, a także recepcji oferty programowej tego instytutu wśród studentów. Efektem działalności dr Ciszewskiej w zakresie krytyki naukowej są trzy recenzje polskich publikacji związanych tematycznie z głównym nurtem badań Habilitantki.

Łącznie dr W. A. Ciszewska opublikowała 54 prace różnego typu i objętości (3 kolejne zostały przyjęte do druku), z czego 45 ukazało się po uzyskaniu przez nią stopnia doktora. Wśród tych publikacji znajdują się 2 książki monograficzne (rozprawa doktorska i rozprawa habilitacyjna), 6 opracowań biograficznych – broszura o Zygmuncie Chojnickim i 5 artykułów wydanych w słownikach biograficznych, 13 artykułów w punktowanych czasopismach naukowych i 7 w pracach zbiorowych oraz 7 roczników czasopisma „Toruńskie Studia Bibliologiczne”, w którego redakcji pełni funkcję jednego z redaktorów tematycznych. Dr Ciszewska jest aktywnym uczestnikiem licznych konferencji: po doktoracie wzięła udział w 21 konferencjach naukowych (w tym dwóch zagranicznych – Holandia i Hiszpania), na których wygłosiła 12 referatów. Była współorganizatorem czterech ogólnopolskich konferencji (Towarzystwa Bibliofilów im J. Lelewela w Toruniu i macierzystego instytutu). Czynnie działa w środowisku branżowym i toruńskich stowarzyszeniach naukowych,

wyłaszając wykłady i prelekcje na licznych posiedzeniach i spotkaniach. Jest członkiem Towarzystwa Naukowego w Toruniu, pełniąc w nim funkcje wiceprzewodniczącej Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa oraz Towarzystwa Bibliofilów im. J. Lelewela, którego jest sekretarzem i administratorem strony internetowej.

Doświadczenia we współpracy międzynarodowej dr Ciszewska zdobywała uczestnicząc w wymianie wykładowców w ramach programu Erasmus (Uniwersytet w Opawie) i Lifelong Learning Program – Erasmus STT (Instytut Pracy i Badań Społecznych, Wilno). Korzystała też ze stażu naukowego w Bayerische Staatsbibliothek w Monachium.

Na badania dotyczące tematyki rozprawy habilitacyjnej w 2007 r. otrzymała grant Komitetu Badań Naukowych. Macierzysta uczelnia dwukrotnie przyznała jej własne granty: w 2000 r. na realizację badań doktorskich i w 2004 na realizację badań tematycznie związanych z przyszłą rozprawą habilitacyjną. Za swoją działalność naukową prowadzona po uzyskaniu stopnia doktora trzykrotnie otrzymała nagrody Rektora UMK.

Uznanie dla kompetencji naukowych dr Ciszewskiej znalazło też wyraz w ostatnich latach w powierzeniu jej roli recenzenta wydawniczego przez dwa czasopisma naukowe: od 2014 „Studia Metodologiczne” wydawane przez Instytut Filozofii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i od 2015 „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum”.

Działalność dr Ciszewskiej w zakresie dydaktyki akademickiej związana jest z dwoma wspomnianymi nurtami jej specjalizacji badawczej, prowadzi ona bowiem wykłady dotyczące historycznej i współczesnej problematyki ruchu wydawniczego i księgarskiego, a także prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej. W ostatnim czasie tematyka ta poszerzona została o problematykę prawnych aspektów infobrokeringu, którą Habilitantka zajmowała się jako tutor e-learningowego kursu „Infobrokering i zarządzanie informacją”, zorganizowanego w 2014 r. przez Bibliotekę Pedagogiczną w Toruniu. W roku akad. 2012/2013 dr Ciszewska prowadziła seminarium dyplomowe i wypromowała 6 licencjatów. Regularnie powoływana jest na recenzenta prac magisterskich powstających na seminariach prof. Janusza Tondela i prof. Iwony Imańskiej – zaopiniowała łącznie blisko 160 prac. W roku akad. 2013/2014 pełniła funkcję kierownika Studiów Podyplomowych w Zakresie Edytorstwa Komputerowego.

Największym osiągnięciem naukowym, które dr Wanda A. Ciszewska zgłosiła jako podstawę wniosku o przeprowadzenie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jest obszerna monografia pt. *Skażone władzą. Ruch wydawniczo-księgarski na Kujawach i Pomorzu w latach 1945-1956*, wydana przez Wydawnictwo Naukowe UMK w 2015 r. (recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. Bronisława Woźniczka-Paruzel, dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, prof. UJK). Za cel tej książki W. Ciszewska przyjęła ukazanie wpływu działań komunistycznych władz centralnych na funkcjonowanie lokalnego ruchu wydawniczo-księgarskiego w latach 1954-1956 na przykładzie regionu kujawsko-pomorskiego. Wyznaczenie zasięgu chronologicznego przedstawionych w książce badań, który obejmuje dwa okresy odmienne pod względem politycznych i gospodarczych warunków funkcjonowania ruchu wydawniczo-księgarskiego w Polsce, służyć miało wykazaniu zmian, które pod wpływem tych uwarunkowań nastąpiły w strukturze własności oficyn wydawniczych i księgarni, ich ofercie i geografii. Książka dr Ciszewskiej wpisuje się w coraz chętniej rozwijany po 1989 r. nurt badań nad funkcjonowaniem ruchu wydawniczego i księgarskiego w PRL, jednak problematyka ta w odniesieniu do Kujaw i Pomorza w pierwszej dekadzie po zakończeniu II wojny światowej nie została dotąd opracowana. Na podstawie szerokich badań źródłowych dr Ciszewska ustaliła wykaz podmiotów, które w latach 1945-1950 prowadziły działalność wydawniczą lub księgarską w 9 miastach i 38

mnijszych miejscowościach na badanym terenie oraz sporządziła wykaz 1284 publikacji wydanych przez oficyny działające w tym regionie w okresie 1945-1956. Dane te stanowią podstawę przedstawionych w książce ilościowych analiz kujawsko-pomorskiego ruchu wydawniczego i księgarskiego w badanym okresie oraz opisu losów związanych z nim ludzi i instytucji.

Monografia *Skażone władzą. Ruch wydawniczo-księgarski na Kujawach i Pomorzu w latach 1945-1956*, mimo pewnych uwag krytycznych, została jednogłośnie pozytywnie oceniona zarówno przez recenzentów jak i wszystkich członków Komisji Habilitacyjnej. Uwagi krytyczne dotyczą przede wszystkim dość powierzchownej charakterystyki asortymentu księgarskiego z lat 1945-1950 (prof. Grażyna Gzella i dr hab. Małgorzata Derkacz), mankamentów w konstrukcji tabel prezentujących zgromadzone dane ilościowe oraz błędów w dokonanych na nich obliczeniach (dr hab. M. Derkacz), zdominowanego informacjami o odniesieniu ogólnopolskim opracowania działalności wojewódzkiej ekspozytury Centrali Obrotu Księgarskiego „Dom Książki” w Bydgoszczy po 1950 r. (prof. G. Gzella) oraz brak odrębnego rozdziału poświęconego pomorskim instytucjom wydawniczo-księgarskim działającym w latach 1951-1956 i skromne wykorzystanie metod ilościowych w analizie zgromadzonych danych (dr hab. Piotr Nowak). Wszyscy recenzenci podkreślili jednak duże walory poznawcze książki, wykorzystanie bogatej bazy źródłowej, istotne poszerzenie dotychczasowej wiedzy o funkcjonowaniu instytucji produkcji i dystrybucji książki w regionie kujawsko-pomorskim w pierwszym okresie po wojnie. Za bardzo cenne dla dalszych badań uznane zostały umieszczone w aneksach zestawienia instytucji wydawniczych i księgarskich działających na Kujawach i Pomorzu w latach 1945-1950 oraz publikacji, które ukazały się w tym regionie w latach 1945-1956.

W podsumowaniu swojej opinii prof. Grażyna Gzella (UMK) stwierdziła:

Mimo zgłoszonych [...] uwag należy stwierdzić, że rozprawa Wandy A. Ciszewskiej pod tytułem *Skażone władzą. Ruch wydawniczo-księgarski na Kujawach i Pomorzu w latach 1945-1956* spełnia wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym, nie tylko stanowi poważny wkład w rozwój badań nad ruchem wydawniczo-księgarskim w województwie pomorskim/bydgoskim, ale przynosi konkretne ustalenia i rozwiązywanie wielu problemów badawczych. Habilitantka wykorzystwała nowe, nieznane dotąd źródła, rozwiązała wiele problemów badawczych, odtworzyła niektóre zagadnienia z zakresu historii książki i poszczególnych placówek wydawniczo-księgarskich w początkach PRL-u na konkretnym obszarze, udokumentowała przemiany zachodzące w sferze książki, powiązała przemiany polityczne w kraju z funkcjonowaniem i sytuacją takich instytucji jak drukarnie, księgarnie, wydawnictwa. Rozprawa jest poprawna metodologicznie, nie budzi wątpliwości pod względem konstrukcyjnym, wyczerpuje temat i jest poważnym wkładem w rozwój bibliologii, historii książki oraz ruchu wydawniczego i księgarskiego (s.7).

Dr hab. Małgorzata Derkacz (Uniwersytet Wrocławski) swoją opinię o książce skonkludowała:

Recenzowana rozprawa zyskałaby znacznie, gdyby Autorka narzuciła sobie większą dyscyplinę przy konstruowaniu tabel, pilnowała nazewnictwa wprowadzanego w ich rubrykach. Powstaje bowiem obraz nieco zafalszowany, wymagający od czytelnika konfrontacji z opisującym tabelę tekstem. Jego pełna analiza pozwala nieco bardziej optymistycznie spojrzeć na całość, w której odnajdujemy obraz ruchu wydawniczo-księgarskiego regionu stanowiącego przedmiot zainteresowania Autorki. Udokumentowała ona tworzenie się lokalnego rynku książki tuż po wojnie, zauważyła zmiany w jego geografii, w profilu produkcji wydawniczej. Oczywiście nie dzieliło się to wszystko w oderwaniu od zjawisk ogólnopolskich, dlatego istotne są uwagi Autorki o publikacjach lokalnych oddziałów ogólnopolskich spółdzielni wydawniczych („Wiedza”, „Książka”, „Czytelnik”). Zaletą pracy jest wykorzystanie zasobów archiwalnych wielu instytucji [...], dokumentów publikowanych i niepublikowanych, zbiorów prywatnych (s. 6).

Zdaniem dr hab. Piotra Nowaka:

Z punktu widzenia metodologicznego W.A. Ciszewska podjęła się niezwykle trudnego zadania. Objęła analizą nie jeden, lecz cały szereg ośrodków wydawniczych na terenie Kujaw i Pomorza, bardzo istotnie rozszerzyła podstawę źródłową badań. [...] Autorka bardzo dobrze radzi sobie z opisem oraz wyjaśnianiem mechanizmów rządzących ruchem wydawniczym na terenie Kujaw i Pomorza. Sprawnie analizuje środowisko wydawnicze oraz jego dorobek we wszystkich mniejszych i większych ośrodkach. Wyciąga poprawne wnioski, wnosząc do dotychczasowej wiedzy o dziejach polskiego ruchu wydawniczego tamtego okresu wiele nowych, zupełnie dotąd nieznanymi ustaleń i ciekawych interpretacji. [...] Aneksy [...] stanowią [...] prawdziwą kopalnię informacji na temat ruchu wydawniczego na terenie Kujaw i Pomorza [...]. Te części rozprawy są dla bibliologii równie wartościowe, jak jej część narracyjna (s. 2, 5).

Również pozostały dorobek i aktywność naukowa dr Wandy Ciszewskiej zostały uznane za uzasadniające poparcie wniosku o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego. Choć zwrócono uwagę, że Habilitantka nie ma w dorobku publikacji zagranicznych ani obcojęzycznych i większość swoich prac opublikowała w periodykach toruńskich, to z uznaniem podkreślono znaczącą liczbę i jakość naukową jej publikacji. Publikowanie wyników badań regionalnych w wydawnictwach zlokalizowanych w ośrodkach, których te badania dotyczą można uznać za zasadne (dr hab. P. Nowak). Wiele tekstów ukazało się w czasopismach naukowych posiadających wysoką punktację (prof. G. Gzella) oraz pracach zbiorowych o zasięgu ogólnopolskim (dr hab. M. Derkacz). Pozytywnie oceniono zarówno konsekwentne pogłębianie i poszerzanie przez Habilitantkę głównego nurtu swoich badań historycznych, jak i równocześnie sięganie do zagadnień współczesnego księgoznawstwa i edytorstwa (prof. Gzella, dr hab. M. Derkacz). Wysoko oceniona została też aktywność konferencyjna dr Ciszewskiej, dzięki której jest ona powszechnie rozpoznawaną badaczką najnowszej historii książki w Polsce. Również doświadczenie w zakresie zagranicznych staży naukowych, prac redakcyjnych, dydaktyki akademickiej i działalności organizacyjnej pozwala stwierdzić, iż dr Ciszewska posiada wszystkie kompetencje samodzielnego badacza i nauczyciela akademickiego.

We wnioskach końcowych recenzenci stwierdzili:

- prof. Grażyna Gzella:

Publikacja zgłoszona przez dr Wandę A. Ciszewską jako „osiągnięcie naukowe”, jak również Jej pozostały dorobek i działalność naukowa, prace popularyzatorskie, działalność organizacyjna, moim zdaniem, zasługują na wysoką ocenę i stanowią podstawę do uzyskania przez nią stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie bibliologia i informatologia. Wnioskuje do Rady Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o nadanie dr Wandzie A. Ciszewskiej stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie bibliologii i informatologii.

- dr hab. Małgorzata Derkacz:

Podsumowując przedstawioną ocenę rozprawy habilitacyjnej *Skażone władz. Ruch wydawniczo-księgarski na Kujawach i Pomorzu w latach 1945-1956* oraz ocenę dorobku naukowego Autorki rozprawy uważam, że stanowią one podstawę do ubiegania się o przyznanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie nauk humanistycznych, w dyscyplinie bibliologia i informatologia, i wnoszę o dopuszczenie dr Wandy A. Ciszewskiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

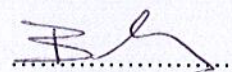
- dr hab. Piotr Nowak:

Konkludując, chciałbym z mocą podkreślić, że przedstawiony mi do oceny dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny dr Wandy A. Ciszewskiej, pracownika naukowego Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK spełnia warunki uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego zawarte w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki, z późniejszymi zmianami (Dz. U. nr 65, poz. 595) oraz w Rozporządzeniu ministra nauki i szkolnictwa wyższego w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego z dnia 1 września 2011 r. (Dz.U. nr 196, poz. 1165).

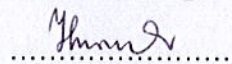
Pozostali członkowie Komisji Habilitacyjnej podzielili opinie recenzentów. Prof. Janusz Tondel (UMK), wysoko oceniając monografię dr Ciszewskiej podkreślił, iż Habilitantka wykazała znajomość literatury przedmiotu, przeprowadziła bardzo solidną kwerendę źródłową i dojrzałą analizę zgromadzonego, wyjątkowo bogatego materiału. Jednoznacznie wysoko ocenił też pozostały dorobek Habilitantki. Prof. Iwona Imańska (UMK) za niewątpliwy wkład dr Ciszewskiej do dorobku polskiej bibliologii uznała odtworzenie i przedstawienie przez nią firm wydawniczo-księgarskich działających w l. 1945-1956 na terenie Kujaw i Pomorza oraz zestawienie ich produkcji wydawniczej. Również prof. Barbara Sosińska-Kalata (Uniwersytet Warszawski), potwierdzając krytyczną ocenę pewnych mankamentów książki dr Ciszewskiej i funkcjonowania dorobku Habilitantki tylko w obiegu krajowym, przychyliła się równocześnie do całościowej pozytywnej oceny zarówno tej książki jak i pozostałego dorobku Habilitantki. Na brak prac dr Ciszewskiej w obiegu międzynarodowym jako słabą stronę jej dorobku zwrócił uwagę także dr hab. Władysław M. Kolasa (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), ale i w jego opinii całościowa ocena dorobku naukowego Habilitantki jest pozytywna.

Biorąc powyższe pod uwagę Komisja Habilitacyjna uznała, że monografia *Skazane władz. Ruch wydawniczo-księgarski na Kujawach i Pomorzu w latach 1945-1956*, stanowiąca najważniejsze osiągnięcie naukowe dr Wandy A. Ciszewskiej, oraz pozostała aktywność naukowa Habilitantki spełniają wymagania określone w art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z późn. zmianami). Komisja pozytywnie opiniuje więc wniosek o nadanie dr Wandzie A. Ciszewskiej stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie bibliologii i informatologii.

Prof. dr hab. Barbara Sosińska-Kalata, UW (przewodnicząca komisji)

Prof. dr hab. Iwona Imańska, UMK (sekretarz komisji)

Prof., dr hab. Grażyna Gzella, UMK (recenzent)

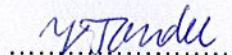
Dr hab. Małgorzata Derkacz, UW (recenzent)

.../nieobecna/...

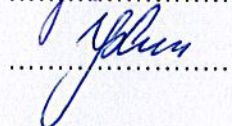
Dr hab. Piotr Nowak, UAM (recenzent)

Prof. dr hab. Janusz Tondel, UMK (członek komisji)

Dr hab. Władysław Marek Kolasa, UP w Krakowie (członek komisji)

Toruń, 7 października 2015 r.